Nro 66.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 18. MAIA ROKU 1798 W PIĄTEEK

OGŁOSZENIE

Aktualnego Taynego Konsyliarza Litewskiego Gubernatora i Orderow Kowalera Jakóba Bułhakowa.

Wszyſtkim komu o tym wiedzieć należy.

Dla zachowania w całym Pańſtwie potrzebnych prawideł względem wolności Druku, i wprowadzenia Xiąg zagranicznych, powyzhaczane sa tylko pewne mieysca któremi wolna ieſt Xiąg inwekta, i w których na ten koniec uſtanowione są Censury: Gdy zaś w takowym generalnym poſtanowieniu nienaydowała ſie Guberniia Litewſka; dla wygody więc i w tym punkcie mieszkańcow oney, za uczynionym JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI dokładem, podobało ſię Nayiaśnieyszemu MONASZE naszemu dozwolić w Wilnie przy tuteyszym Uniwersytecie uſtanowić Censurę. Jakoż na ſkutek takowey woli naznaczeni do rzeczoney Censury JPP. odſtawny Podpółkownik Sartori; Kolleſki Aſseſsor Mensz, i Adiunkt Katedry Teologii JX. Tomaszewſki, odebrali iuż potrzebne do tego obiektu inſtrukcye: a przeto odtąd bez Jch approbaty żadna Drukarnia niepowinna pism przyimować do druku a Xięgarze i inni na własna chociażby potrzebę z Zagranicy wyprowadzaiący Xięgi, nigdzie oprócz uſtanowionych mieysc, przez Kordon onych przeprowadzać niemogą. W tych zaś mieyscach, gdzie dozwolony ieſt tranzyt, iako to: w Sankt-Peterzburgu; Rydze; i Radzwiłłowie, Komory Celne bez żadney rewizyi przyprowadzone Xięgi opieczętuią i do censury na koſzt właściela do rewizyi odeszlą; po którey iuż dane będzie pozwolenie na wolność przedaży, lub użycia. Ktokolwiek zatym w Gubernii Litewſkiey będzie chciał iakie pisma podawać do druku, lub też xięgi z Zagranicy sprowadzać, do rzeczoney Censury udawać ſię powinien; która oprócz tego uczyni od ſiebie doſtatecznieysze w tey rzeczy obiaśnienie. Ja zaś o naſtaniu oney uwiadamiaiąc, ninieyſze ogłoſzenie moie zwyczaynym porządkiem publikować determinuię. Datt w Wilnie dnia (12) Mieſiąca Maia Roku 1798.

Jakób Bółhaków (MP.)

---

z Petersburga 27 Kwietnia.

Smoleńskiego półku dragonii Szef General Maior Xiąże Sałahow dla choroby uwolniony od służby. Generał Maior von Brinken naznaczony Szefem tegoż półku. Naznaczeni Kommendantami Dragońskich półkow: Jrkutskiego Połkownik Saken; Orenburhskiego Maior Kozłowskoy: Garnizonowego de Lasci regimentu Maior Pałkin naznaczony Kommendantem kompanii grenadyerskich tegoż regimentu. Garnizonowego Lebedewa regimentu Maior Malhew został Podpółkownikiem. Nowo zbudowanemu w Chersonie okrętowi od 74 armat imie dano: Michał.

Znayduiący się przy Jego Jmperator-

skiey Mości Stanu Konsiliarz Nelediński Melecki otrzymał stopień Aktualnego Stanu Konsiliarza Moskiewskiey Jzby Sadu i Rozprawy pierwszego Departamentu Prezydent Aktualny Stanu Konsiliarz Litwinow naznaczony Wice-Gubernatorem w Kałudze. W Gubernskim Litewskim Rządzie Konsiliarz Kontrim; w Litewskiey Jzbie Skarbowey Konsiliarze Becu i Machwic; Wileński Horodniczy Kolleski Assessor Menche za dobre pełnienie obowiązkow swoich zostali Nadwornemi Konsiliarzami.

Litewskiego Gubernskiego Nadwornego Sądu Konsiliarz Przesmycki mianowany Kolleskim Assessorem; tegoż Sadu Assessor Wereszczaka Titularnym Konsiliarzem. Bywszey Polskiey służby Generał Lieutenant Komarzewski otrzymał rangę Taynego Konsiliarza, z pensyą roczna 2250 Rubli. Znayduiacy sie przy zmarłym Królu Polskim Szambellan Trembecki przyięty do służby w randze Aktualnego Stanu Konsiliarza; pilnować będzie biblioteki i Archivum z Polski przywiezionego z pensyą roczną 2250 rubli.

Kolleski Konsiliarz Frise znayduiący się przy zmarłym Królu Polskim został Stanu Konsiliarzem z pensyą roczną 2000 rubli; użyty będzie pod wiedą Kanclerza Xcia Bezborodki, i Aktualnych Taynych Konsiliarzow; Generała Prokurora Xcia Kurakina, i Monarszego Podskarbiego Barona Wasilewa, do dzieł tyczących się długow Polskich. Sekretarze gabinetowi zmarłego Króla Polskiego Xiaże z Kozielska Puzyna, Antoni i Fabian Poniatowscy, zostaią Kolleskiemi Konsiliarzami z pensyą 1200 rubli, i roskazem użycia do dzieł według ich zdatności.

Tayny Konsiliarz i Leib Medyk zmarłego Króla Polskiego Becler przyięty do służby w randze Stanu Konsiliarza, umieszczony w liczbie Jmperatorskich Leib-Medykow, z pensyą roczną 4000 Rubli.

z Wiednia 2. Maia

Cesarz Jmść wysłuchawszy łaskawie kilkakroć powtórzone żądanie Barona de Thugut Ministra zagranicznych interessow uwolnić onego raczył od służby, mieysce Barona zastępuie, i Departamentem zagranicznym zarządza teraz przybyły z Rastadu Hrabia Ludwik de Cobenzl. Monarcha pokazuiąc jak przyiemne mu były usługi przeszłego Ministra mianować onego raczył Ministrem Konferencyonalnym, powierzaiąc mu interessa nowo nabytych dzierżaw we Włoszech Istryi, i Albanii, jako generalnemu Kommissarzowi, i Ministrowi Pełnomocnemu.

Cesarz Jmść Arcy Xciu Ferdynandowi dać raczył regiment Dragonii W. Xcia Toskańskiego. Półkownicy: Goerger, Mendell, i Guttesheim otrzymali rangę Generał Maiorow. Generał Artilleryi Hrabia de Wartensleben umarł z powszechnym żalem. Wiadome są dzieła jego waleczne i zwycięztwa odniesione na woynach Tureckiey i Francuzkiey. Scigaiąc r. 1796, uchodzących z Palatinatu i Bawaryi Generałow nieprzyiacielskich: Jourdan i Moreau, w bitwie z ostatnim ztoczoney pod Friburgiem ciężko raniony, pierwszego zdrowia odzyskać już nie mógł.

Powszechne jest rozumienie, że spory zachodzące między Dworem Neapolitańskim i Direktoryatem Paryskim ułatwione zostaną, tym bardziey gdy woyska Austryackie od Włoskich, Francuzkie od Neapolitańskich granic ustępować zaczynaią. Nowy Poseł Króla Jmści Dwôch Sicilii Hrabia Chiaro przybył do naszey stolicy. Generał Sporck wyiechał do Tirolu dla obięcia kommendy nad licznym woyskiem granic Szwaycarskich strzegącym. Direktor Collegii Teressiani Hofstaetter ma bydź nauczycielem Następcy Tronu.

Według listow pisanych z Semlina, kommendant tey twierdzy był w Belgradzie, i odprawił długą konferencyą z kommendantem Tureckim. Wnosiemy że mowa była o śrzodkach jakie bydź maią przedsięwzięte z obu stron dla utrzymania spokoyności i bespieczeństwa na granicach. Zgoda i jedność naylepsza panuie między narodami sąsiedzkiemi, handel nawet kwitnie, ile dozwalaią zamieszania domowe trwaiące w Prowincyach Ottomańskich. Te jednak według wszelkiego podobieństwa szczęśliwie zostaną usmierzone.

Rola którą do tych czas grał na wielkim teatrze Passwan Oglou, zbliża się do końca, 4. armie Sułtana Widdin miasto zewszad opasały. Mieszkańce i załoga do poddania się wezwani, nie wiadomo jak postąpią, tym czasem Wodzowie Tureccy grożą wszystko zniszczyć ogniem i mieczem. Główny korpus stoi pod Craiowa; bateryę są usypane; zacznie się bombardowanie za dni kilka, jeśli buntownik poddać się nie zechce, powiadaią że obywatele są przeciwni jego zamysłom.

z Paryża 30 Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Rzecz do prawdy iest podobna, z powszechnym zgadzaiąca się rozumieniem, że wielka do Anglii wyprawa odłożoną będzie do czasu nie zamierzonego. Biega pogłoska iż Minister Morski Pleville powróciwszy z Brestu dla tego iedynie urząd złożył, ażeby wolniey mógł prawdę powiedzieć Direktoryat. Powiedział więc i dowiodł, że pomieniona wyprawa szczęśliwego skutku mieć nie może, ieśli zasłoniona nie będzie przynaymniey od 45 okrętow liniowych; inaczey RPta pewną,

honorowi i interessom swoim szkodliwą, klęskę odniesie.

Z tey okoliczności była w Direktoryacie walna rada bardziey nad inne burzliwa dziś mówią, że Wice Admirał Pleville powraca do Ministerium. Generał en chef Buonaparte miał pewnie wyiechać do Toulonu; wszelka do podróży była gotowość; lecz odebrane z Niemiec wiadomości wszystko odmieniły; głoszą że wkrótce uda się do Rastadu. Monumenta Wenetom zabrane do Toulonu zprowadzone, z tamtąd przez Arles i Liön wysłano do Paryża.

Fregata zawiosłzy Generała Menard do Corsyki powróciła do Toulonu; wiadomosci z tey wyspy odebrane niesą naypomyślnieysze; próżnośmy się zupełnego rozruchow spodziewali uspokoienia; trwaią ieszcze, gdy fregata pod żagle wychodziła, strony zawzięte gotowały się do spotkania. Rada Starszych odłożywszy na stronę inne dzieła, postanowiła niezwłocznie zatrudniać się rozsądzeniem elekcyi wątpliwych; potrwa to długo bo ich bardzo wiele.

W niektórych Departamentach lud i Elektorowie, zamiast przysięgi prawem przepisaney, inną wykonali oswiadczaiąc nienawiść, wzgardę, i śmierć Thermidoryanom. Zgromadzenie prawodawcze wydało deklaracyą, że Anarchisci, i pod iakimkolwiek badź nazwaniem znaiomi nieprzyiaciele RPtey i Konstitucyi roku 3 nie inaczey zasiądą między reprezentantami wiernemi przysiędze i narodowi, aż wyginą wszyscy Robestspierra nieprzyiaciele.

z Caen donoszą, że diwizya flotty Angielskiey nieprzestannie krąży po nadbrzeżach naszych, kilka fregat i iednym okrętem wzmocniona. Wieść o naiachaniu wysp Marcou zupełnie upadła. W bliskoskości Havre nieprzyiacielskie statki attakowały nasz ieden; ten po długiey bitwie ustąpił pod twierdzy batterye Diwes, i tym sposobem ocalony został. Fregaty ieszcze kilkakroć ognia dawały do nadbrzeżnych batteryi; lecz ustąpić nakoniec musiały. W Rouen śpiesznie buduią statki sposobem przez Kapitana Muskin przepisanym. Z pomienionego miasta kompania przewodnikow Generała Buonaparte roskaz odebrała póyść do Louviers. Gdy przez miasteczko Amfreville przechodziła, zapalił się przypadkiem wóz ammunicyiny; kilkadziesiąt domow poszło w perzynę; 26 familii stracyły swóy maiątek; szkoda ogułem wynosi 200 tysięcy liwrow; 5 osob iest ranionych.

Eskadra z portu Bresteńskiego wysłana ma roskaz przyprowadzić więcey 100 statkow żywnością lub innemi potrzebami ładownych dla wielkiey flotty; które z Nantes wyszedłszy pod Audierne staneły czekaiąc pomyślnego wiatru, a ieszcze bardziey straży zbroyney, dla bespieczeństwa przeciw krążącym w bliskości nieprzyiaciołom. Oprócz 3 okrętow i 2 fregat wysłano ieszcze z Brestu 4 korwetty na wzmocnienie konwoiu.

Chociaż Generał Buonaparte u nas pozostał, uczeni iednak i artiści należeć maiący do taiemney wyprawy wyiechali do Toulonu; wszystkich liczba 200 osob wynosi. Z pomienionego portu wiadomość odbieramy, że eskadra nowo uzbroiona ma wyniść pod żagle d. 19 Maia; Francuzko Wenecka pod Admirałem Brueys odprawiwszy zwykłą kwarantannę, opatruie się we wszelkie potrzeby; z rozmaitych portow Ziemi Włoskiey tamże przybywaią codziennie liczne statki przewozowe.

Rozumieć należy, że Talleyrand Perigord zasiądzie w radzie starszych; na iego mieyscu Ministrem interessow zagranicznych będzie Bourgoin przed woyną Poseł u Dworu Madrickiego. Pisza ze Włoch że woyska Cisalpińskie na roskaz Generała Berthier ustąpiły z kraiu do RPtey Lukieskiey należącego, opanowawszy go dawniey pod wymyślonym pozorem, iako by od części znaczney mieszkańcow na pomoc wezwanemi byli.

Ubolewaią tu niektórzy nad losem Burmistrza Bazileyskiego Ochs; ten chociaż Konstitucyą Oyczyznie nową napisał, nie został przecie umieszczony w Direktoryacie Szwaycarskim. Legrand iego przeciwnik otrzymał pierwszeństwo. Trzy niedzwiedzie które RPta Berneńska kosztem publicznym żywiła w swoiey stolicy, tu zprowadzono, czwarty zdechł w Besançon. Pozostałe są nadzwyczaynie wielkie.

Rada 500 ukończyła pisać prawo względem nowey monety kraiowey. Złota iedna tylko będzie, srebrney 4. gatunki, tyleż miedzianney, pierwsza ma wazyć 10 grammow; srebrne będą pół-franku, 2 franki, i 5 frankow &c. Taż rada zakazała obywatelom nazywać się: Ex Koystitucyinemi, Ex Konwencyinemi, &c. Generał Pouget i Półkownik La Harpe od obywatelow kraiu Vaud otrzymali medale, za to iż się przyłożyli do odmian uczynionych w rządzie Szwaycarskim.

Trzy tysiące koni, które Rplta Rzymska obowiązała się traktatem dać Francuzkiey, są już zebrane i diwizyami przeprowadzone do Departamentow południowych Dwory sprzymierzone z Domem Xiążąt d' Orange usiłuią nakłonić Rzeszę, ażeby onemu nadgrodę wynalazła za straconą dostoyność Stadhudera Prowincyi Batawskich dziedzicznego. Ten interes naybardziey zatrudnić może Deputacyą w Rastadzie; lecz jest nadzieja że pomyslnie ukończony zostanie.

z Cadix 30. Marca z Gazety Frankfortskiey

Eskadra Angielska port nasz zamykaiąca, niedawno wzmocnioną została 6. o-

krętami. Admirał Parker krąży teraz z 16. Z Lisbony 4. inne wyszły pod żagle przeprowadzaiąc kilkadziesiąt statkow przewozowych, na których 7. tysięcy woyska Angielskiego do Oyczyzny powraca. Admirał Massaredo codziennie ćwiczyć każe maytkow swoich w manewrach, kanonierow do prędkiego i celnego strzelania przyuczać. Kilka starych okrętow uzbroiono: postawione przed portem, kule ogniste miotać będą na nieprzyiacioł, jesliby Lord S. Vincent jak roku zeszłego uczynił przedsięwzięcie attakować miasto nasze.

z Rzymu 16. Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Jeszcze woyska Francuzkie nie przestały ciągnąć do Civitavecchia z artilleryą i ammunicyami. W mieście naszym kommissoryat zatrudnia się przygotowaniem sucharow, które maią bydź przesłane do pomienionego portu. Teraz się pokazało, że Generał Desaix przybywszy do Rzymu, armii Angielską zwaney nie opuscił; tey skrzydło lewe pod jego kommendą od Rzymu rozciąga się do Toulonu; srzodek od Toulonu do Brestu; skrzydło nakoniec prawe od Brestu do brzegow Hollandyi północney.

z Florencyi 10. Kwietnia z gazety Frankfortskiey.

Przybywaią do miasta i kraiu naszego Duchowni, którym z Panstw Kościelnych rząd nowy kazał ustąpić: Kardynałowie: Borgia, Carandini, i Sommaglia, z Civitavecchia zawineli do Liwórny. Ociec S. bawi w Siennie w doskonałym zdrowiu. Jego świątobliwość zaczoł datować swoie brevia z pomienionego miasta. Sekretarzem do expedicyi Łacinskich mianować raczył Ex Jezuitę Marotti.

z Genui 14. Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Przygotowania do wyprawy taiemney w porcie naszym idą nayspieszniey; wnosić z nich można, że woyska za dni naywięcey kilka wsiadą na statki. Te które w Genui są uzbroione, i te które z Civitavecchia przybędą, wszystkie zawinąć maią do Toulonu. W woysku Liguryiskim od nieiakiego czasu panuie wielka dezercya; uciekaią mianowicie Piemontczycy; im przypisuią rozruchy wszczęte w Carosio; oni też usiłuią wciągnąć do rewolucyi inne miasta pograniczne Piemontu.

Zgromadzenie Prawodawcze Ligurow rozkazało Direktoryatowi swoiemu wziąć w rekwizycyą, złoto, srebro, i drogie sprzęty znayduiące się w Kościołach kraiowych, te wyiowszy, które nieodbicie potrzebne są do służby Bożey, wszystko pod wagą z przyłączeniem ceny, ażeby rząd mógł w czasie nadgrodę wyznaczyć, jesli dozwola okoliczności kraiowe. Direktoryat w swoiey proklamacyi oświadcza, że nagłe są potrzeby Rpltey. Lękaiąc się ażeby ztąd nie powstał rozruch jaki, wszystkie woyska kraiowe rozesłano na exekucyą ustawy.

z Mediolanu 19. Kwietnia z Gazety Berlinskiey.

Można wnosić, że część flotty w Toulonie uzbroioney poydzie do Algeru, jeżeli przypadek u nas niedawno rozgłoszony jest prawdziwym. Kilku Mauritanskich Xiążąt było osadzonych w Algerskim więzieniu. Z tego uciekłszy dostali się na fregatę Francuzką w porcie będącą. Dey uwiadomiony Domagał się wydania zbiegow. Odpowiedział Kommendant, że praw gościnności łamać nie chce. W kilka dni 4. Officyerow Francuzkich przez miasto idących Dey kazał aresztować.

Jean-bon-S. Andre Konsul Rpltey prosił o ich uwolnienie; nic nie otrzymawszy groził zemstą Direktoryatu swoiego. Dey głowę mu zdiąć kazał ... U nas odmiany spodziewane przyszły do skutku. Direktorowie: Moscati i Paradisi urząd swóy złożyli. Na ich mieysce nastąpił Testi Minister zagranicznych interessow; wnętrznych Lamberti. Woienny Birago obioł departament Direktora Testi; reprezentant Tadini z Bergamo obywatela Lamberti. 6. Reprezentantów z Rady starszych, 3. z rady wielkiey, maią bydź wkrótce oddaleni.

Zdaie się rzecz pewna, iż w Powiatach Piemontu graniczących z Rplta Cisalpińską i Ligurow, powstały rozruchy. Rokoszanom nie zbywa na orężu i ammunicyach; a nawet jak głoszą artilleryi. Niektóre stanowiska mocą opanowali, przymusiwszy garstkę regularnego żołnierza do odwrótu. Wieśniacy jednak im nie sprzyiaią, nie chcąc do rewolucyi należeć; w kilku mieyscach uderzyli na buntownikow i odparli; jak się stało d. 15. pod Serkavalle.

Rząd Piemontski czyni wszystko co może dla zniszczenia zamysłów złosliwych. W arsenale i citadelli Turinskiey gotuią broni wiele i ammunicyi. Wszystkie woyska ruszono. Do Saluces ma bydź wysłana kolumna gdzie z przyczyny głodu strasznego lękaią się wielkich rozruchów. W Proklamacyi do buntownikow wydaney; rząd ich ostrzega, jako żadney pomocy spodziewać się nie maią od Republikantow sąsiedzkich, z któremi Król Jmść w dobrym jest porozumieniu; grożąc karą według prawa surowa burzycielom powszechney spokoyności.

№ 66.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 18. MAIA ROKU 1798. W PIĄTEK

z Bononii 15. Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Temi dniami przez miasto nasze widzielismy przechodzące woyska Francuzkie, z Ankony do Modeny i Ferrary Diwizye w Państwie niedawno Koscielnym rozłożone, z mieysca ruszaią. Przyczyna nie wiadoma. Donoszą z Rzymu że Kommissarze od Konsulow wyznaczeni, zaieli maiątek ruchomy i nieruchomy wszystkich Kapituł, Prelatur, Klasztorow, &c. archiwa zapieczętowali; administratorowie maiątek pomieniony wzieli pod swoie zarządzenie, maiąc w czasie zdać rachunek Rpltey. Rzecz teraz jest pewna, że woyna we Włoszech nowa nie wybuchnie między Dworem Neapolitańskim i Francyą staneła nowa ugoda przez którą wszelkie spory dawnieysze umorzone zostały.

z Hagi 1. Maia z Gazety N. Hamburgskiey.

Nowa Batawow Konstitucya w całym kraiu na zgromadzeniach pierwiastkowych przyięta została, wyiowszy Brabancyą Hollenderską. Za dni 8. obrani będą reprezentanci ludu. Ze wszystkich miast przychodzą do konwencyi prozby za odrzuceniem lub utrzymaniem dwóch trzecich części dawnych Prawodawcow. Direktoryat zakazuiąc do kraiu wprowadzać Angielskie towary zabronił wpuszczać do portow statki z Zundu przychodzące, te tylko wyiowszy, które towarami północnemi ładowne od Konsula Rpltey w Helsingoer zaswiadczenie mieć będą.

Kontr Admirał Story mianowany jest kommendantem tymczasowym okrętow uzbroionych w Texel. Rada woyskowa dawno wyznaczona na weyrzenie, dla czego wyprawa do przygórka Dobrey Nadziei przeznaczona koniec miała nieszczęsliwy, dała już swóy wyrok. Strata flotty poddaney na ten czas Anglikom, przypisuie się Admirałowi Lucas już zmarłemu, który niedopełnił instrukcyi, i obowiązkom zadość nie uczynił. Innych Officyerow oskarżonych wolnemi nie winnemi ogłoszono.

z Wenecyi 20 Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Baron de Lottringer zwiedza teraz wszystkie miasta stołeczne Prowincyi lądowych, dla wprowadzenia porządku nowego. Z Udine udał się do Padwy; z tamtąd poiedzie do Vicenza i Werony. Na początku przyszłego miesiąca spodziewamy się go widzieć w naszey stolicy, gdzie iako naywyższy dozorca skarbowych interessow ciagle mieszkać będzie. Nie odebralismy późnieyszych wiadomosci o spisku odkrytym w Florencyi, lecz rozruchy w Viareggio, Cauraione i Pietra santa powstaiące przytłumione zostały. Z Triestu codziennie do nas przywożą na statkach broń, działa, żywność, i ammunicyą.

z Bruxelli 26 Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Skrzydło prawe armii zwaney Angielską rusza zewsząd stanąć maiąc w obozach dla siebie wytkniętych. W portach mianowicie Dunquerque i Ostenda, idą do końca roboty rozpoczęte, oprócz wielu iuż zbudowanych, 25 szalup za dni kilka zpuszczą na morze. Lecz i na kanałach Belgickich pospiech iest nie mnieyszy. Flottilla Batawska w Middelboug uzbroiona ma wkrótce zawinąć do Antwerpii dla zabrania pod konwoy przewozowych, które się na rzece Escaut znayduią.

Wszyscy Officyerowie i inni obywatele Belgiccy domowi Austryackiemu wierni, którzy do kraiu przybyli w nadziei odzyskania sekwestrowanego maiątku, powrócili do Niemiec. Niektórzy u Kommissarzow Direktoryatu prosili o pozwolenie, ażeby dłużey cokolwiek zabawić wolno im było, lecz otrzymawszy tylko ustne, nie chcieli się narażać na niebespieczeństwo podlegania prawu na emigrantow okrutnemu. Nie przestaie rząd ogłaszać nowe coraz dodatki do regestru wygnanych z kraiu obywatelow; w mieście naszym 4 czytamy na murach przybite.

Szkoły początkowe zupełnie urzą-

dzone są nowym sposobem w Departamentach przyłączonych. W Bruxelli iest ich 8 przy każdey zaś nauczyciel ieden i nauczycielka. Kościoły tak dawno zamknięte, gdy ieszcze Duchowieństwo wykonać nie chciało żądaney przysięgi na nienawiść dostoieństwu Królewskiemu i anarchii do tych czas są nieprzystępne pobożnym kraiu naszego mieszkańcom, nie słychać nawet ażeby kiedy miały bydź otworzone.

Część skrzydła prawego armii Angielskiey pociągnela z Dunquerque do Gravelines, Calais i Boulogne 10. batalionow ze Włoch przybyłych stoi obozem pod Dunquerque; tych nie licząc; w mieście liczny iest garnizon. Tamże spodziewany iest Generał Kilmaine Anglicy ukazali się znowu na rzece Escaut w Gand. 22. słyszano tęgie z armat strzelanie; z Batawami czyli też Francuzami rzecz była, nie wiadomo, albo też lądowe batterye do zbliżonego nieprzyiaciela ognia dawały.

Od brzegow Menu 29. Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Według wiadomości od wyższego Renu odebranych, Ministrowie Pełnomocni Rpltey Francuzkiey w Rastadzie oświadczyć mieli Kommissarzowi Cesarza Jmści, że są gotowi rozpocząć negocyacyą względem 18. artikułow podanych przez Deputacyą Rzeszy Niemieckiey w ten czas, gdy zezwalała, ażeby Ren był dwóch Państw sąsiedzkich granicą.

Od granic Szwaycarskich 26. Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Rzecz zdaie się nie wątpliwa, że Francuzi chcą użyć gwałtownych srzodkow dla przymuszenia 5. małych Cantonow, niechcących przyiąć nowey Kontsitucyi. Nowa diwizya z Departamentow nad Reńskich do Bazilei przybyła. Generał en chef Schavenbourg wcześnie prosił Regencyą, ażeby żywność przygotować kazała. Inna ieszcze diwizya ze Włoch przybędzie przez górę S. Gothard, wtargnąć maiąca wgłąb Cantonu Uri.

Canton Appenzell cały przyiol Konstitucyą; w Thurgau i kraiach Opactwo S. Gall składaiących większa mieszkańcow liczba nie chcąc wszczynać woyny domowey, uledz wolała prawu nowemu i groźnym okolicznościom. Rzecz przeto wątpliwa, czyli zechcą Cantony: Glaris, Zug, Uri, Schwitz i Unterwald, od innych opuszczone; w domu rozerwane przez niejednomyslność, opierać się dłużey wodzowi Francuzkiemu. Do tych czas przynaymniey czynią wielkie przygotowania na obronę swoiey niepodległości.

Od granic Tureckich 11. Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Odbieramy wiadomość, że buntownik Passwan Oglou poniósł klęskę nad wszystkie poprzedzaiące znacznieyszą. Woysko jego zupełnie porażone zostało pod Widdinem; nie bez naywiększey trudnosci zgromadziwszy do 10. tysięcy niedobitkow uszedł do twierdzy, którą obledz zamysla armia Porty Ottomańskiey. Po dobyciu spodziewanym Kapitan Basza umyślił zwiedzić wszystkie Prowincye Tureckiey Monarchii, na czele woyska licznego ukarać Baszow nieposłusznych lub niespokoynych, potłumić wszystkie rozruchy, spokoyność i porządek pożądany przywrócić.

z Bazilei 24. Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Canton Mendrisio dawniey oświadczywszy chęć przyłączenia się do Rpltey Cisalpinskiey, wysłał do Arau Deputowanych żądaiąc bydź wcielonym do Szwaycarskiey. A jeżeli, jak się spodziewamy, Cantony małe przyimą Konstitucyą, Rpta nasza, wyiowszy Genewę, zostanie w dawnych granicach. Jest pogłoska, że Minister Mengaud doniosł niektórym reprezentantom prawodawczego zgromadzenia, iż Szwaycarowie przyiowszy Konstitucyą od Burmistrza Ochs napisaną, będą mogli pozniey, skoro się podoba, czynić w niey odmiany, nic jednak nie stanowiąc przeciwnego wolności, równości, i nierozdzielności. Prawodawcy zatrudnić się maią zmnieyszeniem liczby Cantonow dla zmnieyszenia wydatku. Władza Direktoryatu nadana zbyt obszerna ma bydź okresloną.

UWIADOMIENIE

Dla przyſługi tych Obywateli Powiatu Szawelſkiego, którzy w razie potrzeby o mil dwanaście a częſtokroć i daley ieszcze po Lekarſtwa posyłać bywaią przymuszeni, niżey podpisany ma honor donieść publicznie że zakłada w Mieście Szawlach porządna Aptekę, zkąd żądaiący różnego Medykamentu w przyſtępney cenie oraz bez naymnieyszey przewłoki w każdey czasu porze doſtać będą mogli. Dat: w Szawlach dnia 24 Mca Kwietnia 1798 Roku.

Karol Klang Aptekarz.